

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

23.07.2020 nr DM-109085-5

Maavara kaevandamiseks keskkonnanaloo andmine Elbu V turbatootmisalal

I. ASJAOLUD

OÜ Hiiu Turvas (registrikood 10480521, aadress Teenindusjaama, Leigri küla, Hiiumaa vald, 92247 Hiiu maakond. Endise nimega AS Hiiu Turvas, registrikood 10480521, aadress Kõrgessaare mnt 4, 92247 Kärkla) esitas 04.09.2015 Elbu V turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnanaloo (edaspidi ka kaevandamisloa) taotluse (esialgne taotlus registreeritud Keskkonnaministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 04.09.2015 nr 12-11/15/7651 all; korrigeeritud taotlus registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 15.02.2017 nr 12-2/17/2009-3 all).

Taotletav Elbu V turbatootmisala asub Pärnu maakonnas Tori vallas ja Pärnu linnas Eesti Vabariigile kuuluvatel katastriüksustel Halinga metskond 39 (katastritunnus 73001:001:0818) ja Halinga metskond 2 (katastritunnus 15904:001:0284), mille riigivara valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletav Elbu V turbatootmisala mäeeraldis asub Lavassaare turbamaardlas (registrikaardi nr 0197).

Taotletava mäeeraldise pindala on 331,85 ha ja selle teenindusmaa pindala on 349,78 ha. Taotletava mäeeraldise piires on maavaravarud järgmised: vähelagunenud turba aktiivne tarbevaru on 1225 tuh t, millest kaevandatav varu on 1225 tuh t ja hästilagunenud turba aktiivne tarbevaru on 2378 tuh t, millest kaevandatav varu on 2081 tuh t. Maavara kaevandamise maksimaalseks aastamääraks taotletakse 45 tuh t, maavara kasutatakse põllumajanduses ja energeetikas.

Geoloogilise uuringu tegija oli OÜ Eesti Geoloogiakeskus. Aruande nimetus: Lavassaare turbamaardla Elbu V uuringuruumi aruanne (varu arvutus seisuga 01.02.2013.a) R. Ramst jt. Geoloogiafondi nr 8453. Varud on kinnitatud Keskkonnaministri 17.08.2015.a käskkiri nr 729. Taotletav mäeeraldis hõlmab Lavassaare turbamaardla vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 60 plokki ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 61 plokki, hõlmates plokkide osaliselt. Loa taotletav kehtivusaeg on 30 aastat. Kaevandajaks on märgitud osahühing OÜ Hiiu Turvas.

Riigilõiv 223,69 eurot on tasutud 01.09.2015 riigilõivuseaduse § 123 lõike 1 kohaselt.

Taotletav Elbu V turbatootmisala asub Pärnu linnast ~9 km loodes, Saari külast 2 km kaugusel kirdes ning Lavassaare asulast ~3 km kaugusel idas. Taotletav turbatootmisala külgneb järgnevate kinnistutega: põhjas ja idas jätkub kinnistu Halinga metskond 39, lõunast Elbu IV turbaraba (katastritunnus 73001:001:0808), läänest Halinga metskond 2 ja loodest Laesauna (katastritunnus 15904:001:0194).

Elbu V turbatootmisalast vahetult lõunas asub AS-i Nurme Turvas Elbu IV turbatootmisala (KMIN-033) ja ~2 km kaugusel lõunas asub AS-i ASB Greenworld Eesti Nurme turbatootmisala (KMIN-127) ning ~600 m kaugusel loodes paikneb AS-i Tootsi Turvas Lavassaare ja Elbu turbatootmisala (KMIN-070) lahustükk Siunina.

Taotletavast mäeeraldises ~1,6 km kaugusel läänes kulgeb Audru-Lavassaare-Vahenurme tee (tee nr 19103) ning ~3,8 km kaugusel idas Tallinn-Pärnu-Ikla maantee (mnt nr 4). Taotletavalt Elbu V turbatootmisalalt tuleb rajada ligipääs eelkirjeldatud teedele. Ala loodeosas ~200 m kaugusele jääb Ridalepa oja, mida on võimalik kasutada tootmisala kuivendusvete eesvooluna. Taotletavast Elbu V turbatootmisalast kagusse jääb Elbu IV turbatootmisalale sealsete kuivendusvete eesvool Torni oja.

Lähimad majapidamised jäävad taotletavast mäeeraldisest 2,2 - 2,9 km kaugusele läände Lavassaare alevikku ja Saari külla ning idasse Elbu külla.

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad III kategooria kaitsealuste liikide *Tringa totanus* (punajalg-tilder; keskkonnaregistri kood KLO9113312), *Tringa glareola* (mudatilder; keskkonnaregistri kood KLO9113305), *Pluvialis apricaria* (rüüt; keskkonnaregistri kood KLO9113284), *Numenius phaeopus*

(väikekoovitaja; keskkonnaregistri kood KLO9113264) ja *Grus grus* (sookurg; keskkonnaregistri kood KLO9113241) elupaikadega. Lisaks kattub taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kuni 0,3 m ulatuses III kategooria kaitsealuste liikide *Pluvialis apricaria* (rüüt; keskkonnaregistri kood KLO9113281), *Tringa glareola* (mudatilder; keskkonnaregistri kood KLO9113303) ja *Grus grus* (sookurg; keskkonnaregistri kood KLO9113242) elupaikadega.

Lähim kaitseala, Lavassaare looduskaitseala (keskkonnaregistri kood KLO1000645), asub taotletavast alast ~ 4,7 km kaugusel läänes. Elbu niidurüdi (keskkonnaregistri kood PLO1000887) on ca 290 m kaugusel põhja suunas.

Loodus- või muinsuskaitsealade ega muid piirangualasid varu arvutuse aladel ei ole.

Maapõuaseaduse (edaspidi ka MaaPS) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi ka HMS) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi ka KeÜS) 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Kaevandamisloa taotlus on avalikustatud 10.03.2017 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, millega on teavitatud avalikkust ja antud seega huvitatud isikutele võimalus arvamuse avaldamiseks. Keskkonnaamet teavitas 10.03.2017 kirjaga nr 12-2/17/2009-5 kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmisest ja avatud menetluse algatamisest loa taotlejat ning asjasse puutuvaid isikuid. Kuni kaevandamisloa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igal ajal õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei esitatud.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi ka KeHJS) § 3 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

Keskkonnaamet algatas tuginedes KeHJS § 3 punktidele 1, § 6 lg 1 punktidele 28, §-dele 8 ja 9, § 11 lõigetele 2, 3 ja 11, § 12 lõikele 1, § 18 lõikele 7 ning maapõuaseaduse §-le 48, Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruse kinnitamine“ lisale 1 „Keskkonnanõuandmise põhimääruse kinnitamine“ 17.03.2017 kirjaga nr 12-2/17/2009-6 Elbu V turbatootmisala kaevandamisloa taotlusele keskkonnamõju hindamise (edaspidi ka KMH), kuna KeHJS § 6 lõige 1 punkt 28 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena turba kaevandamise suuremal kui 150 hektari suurusel alal. KeHJS § 11 lõike 3 järgi KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuse korral algatatakse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine (edaspidi ka KMH) selle vajadust põhjendamata. Taotletav Elbu V turbatootmisala mäeeraldisel pindalal on 331,85 ha ning selle teenindusmaa pindala on 349,78 ha. Taotletava Elbu V turbatootmisalal on läbi viidud KMH, et teha kindlaks võimalike tundlike objektide olemasolu ja seisukord kavandatava tegevuse eeldatava mõju piirkonnas, kirjeldada arendaja tehnoloogilisi kavatsusi, analüüsida ja hinnata kavandatava tegevuse võimalikku keskkonnamõju ning võrrelda seda 0-alternatiiviga. KMH aruanne („Elbu V turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne“, töö nr 17/1883, OÜ Inseneribüroo STEIGER, 2019) on nõuetele vastavaks tunnistatud Keskkonnaameti 25.10.2019 kirjaga nr 6-3/19/66-25.

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teade võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatav tegevusega kaasnev keskkonnamõju või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on eeldatavalt väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnamõju või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet saatis 13.01.2020 kirjaga nr 12-2/20/6 kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks kohalikule omavalitsusele. Tori Vallavalitsus nõustus 20.02.2020 otsusega nr 218 kaevandamisloa taotlusega. Pärnu Linnavalitsus etteantud tähtjaks arvamust ei avaldanud ja tähtaega ei pikendanud.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 40, 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 20.04.2020 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks kaevandamisloa andmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 ja KeÜS § 48 lõike 4 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtja jooksul.

Avalikustamise käigus saatis Eesti Ornitoloogiaühing 27.05.2020 kirja ning avaldas arvamust Elbu V turbatootmisala maavara kaevandamise keskkonnamõju eelnõule (registreeritud KOTKAS 27.05.2020 dokumendina nr DM-109085-4). Eesti Ornitoloogiaühing palub mitte anda Elbu V turbatootmisala maavara kaevandamiseks

luba, sest loa andmisega kaasneb ulatuslik elupaiga hävitamine ehk turba kaevandamisel tekib ilmselge oluline negatiivne keskkonnamõju.

Eesti Ornitoloogiaühing toob oma kirjas välja järgmise:

Elbu raba väga kõrge kaitseväärtus on Keskkonnaametile teada olnud alates 2011. aastast (Eesti Riikliku Keskkonnaseire Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire allprogrammi Madalsoode ja rabade linnustik 2011. a. aastaaruanne, Keskkonnaamet 2011) ning seda on kinnitanud kõik hilisemad uuringud, sh 2014. a läbi viidud Elbu looduskaitseala tzoneeringu ja kaitse-eeskirja eelnõu ekspertiis (Paal jt 2014) ning selle koosseisus läbi viidud haudelinnustiku inventuur. Juba 2013. a on Keskkonnaamet Elbu V uuringuruumi maavara aktiivse tarbevaruna arvele võtmisest keeldunud ja leidnud järgmist: "Elbu V uuringuruum jääb väga suure looduskaitsealase väärtusega soolupaikade kompleksile, mille säilitamine on põhjendatud nii kaitstavate liikide rohkearvulise esinemise kui ka sealsete väärtuslike elupaikade tõttu. Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioon on seisukohal, et Elbu V uuringuruumi turbavaru arvelevõtmine aktiivse tarbevaruna ei ole otstarbekas, sest ala väga suurest looduskaitsealasest väärtusest tulenevalt ei ole võimalik alal maavara kaevandamine ilma olulise negatiivse keskkonnamõju tekkimiseta. Nii peaks antud uuringuruumi turbavaru aktiivse tarbevaruna arvele võtmisest hoiduma, sest see suunab ala kasutusele võtmiseks edasisi kulutusi tegema. Keskkonnamõju hindamise protsessiga ei ole antud juhul võimalik leida meetmeid tekkivast olulisest negatiivsest keskkonnamõjust hoidumiseks ja protsessiga jätkamine tooks kaasa põhjendamatuid kulutusi arendajale ja riigile."

Kuigi planeeritav kaevandusala on uuringualast ligikaudu poole väiksem, on kõik öeldu jätkuvalt kehtiv ja pädev. Elbu V tootmisala jääb alale, mille osas oli planeerimisel kaitseala moodustamine ja kaitseala eeskirja ekspertiisi käigus hinnati see 2014. a ekspertide poolt suure kaitseväärtusega sooks ja kaitstavaks alaks sobivaks. Poliitilise otsusena Elbu V ja VI maardla Elbu püsielupaigast välja jätmine ei ole seotud olnud ala väärtusega ja Elbu rabas alati teada olnud kaevanduste rajamisega kaasnev oluline negatiivne keskkonnamõju ei ole kuidagi kadunud, samuti ei ole tekkinud asjaolusid, mis seda võiks leevendada. Tegu on jätkuvalt väga esindusliku ja suurepärase seisundis oleva loodusliku rabaga, mis kuulub linnukaitsealase väärtuse poolest kümne Eesti tähtsaima soo hulka. Sarnaseid ulatuslikke lagerabasid leidub meile teadaolevalt kogu Euroopa Liidus vaid neljas liikmesriigis. Elbu raba on mitme kaitstava ja Linnudirektiivi I lisasse kantud linnuliigi väga tähtis pesitsusala ja sellel alal toimuv mõjutab oluliselt kogu Eesti asurkonna arvukust ja seisundit. Kõigele sellele oleme ka varem tähelepanu juhtinud (EOÜ 10.07.2015 kiri nr LIK 15/8 Keskkonnaametile ja EOÜ 16.10.2017 kiri nr LIK 8-17 Keskkonnaametile).

Keskkonnaamet on teadlik, et 2013. aastal keelduti Elbu V uuringuruumi maavara aktiivse tarbevaruna arvele võtmisest. Varu arvele võtmise aruannet on arutlenud 26.09.2013 Eesti Maavarade Komisjon istungil ja otsusega 13-145 otsustati aruanne võtta arutusele pärast seda kui aruandes on moodustatud plokid arvestades I kaitsekategooria liigi elupaiga piiri. Pärast Eesti Maavarade Komisjoni istungit toimus AS-iga Hiiu Turvas mitmeid arutelusid ja kirjavahetus Elbu V uuringuruumi piiridesse jääva kogu varu aktiivse tarbevaruna kinnitamise küsimuses. Keskkonnaminister algatas 11.06.2015 käskkirjaga nr 563 "Elbu niidurüdi püsielupaiga moodustamise ja kaitse-eeskirja menetluse algatamine" Elbu V uuringuruumi põhjapoolsele alale niidurüdi püsielupaiga moodustamise. Looduskaitseaduse § 8 lõike 6 kohaselt peatub juhul kui kaevandamiseks taotletavale alale on algatatud püsielupaiga moodustamine, maavara kaevandamisloa taotluse menetlusprotsess kuni püsielupaiga moodustamiseni. Elbu niidurüdi püsielupaik ja selle sihtkaitsevöönd jääb määraldisest ligikaudu 290 m kaugusele põhja suunda ja Keskkonnaamet on seisukohal, et olulist mõju kaitsealusele liigile ei ole.

Lisaks tuuakse kirjas välja järgmist:

Kahetsusväärset on Elbu V turbatootmisala mõjude hindamiseks koostatud KMH-s ala kohta leiduvaid teadmisi eiratud ja kaitstavate liikide esindusliku loodusliku elupaiga hävitamist pelgalt nenditakse. Üllatuslikult ei toimunud keskkonnamõju hindamise raames alal teada olevate väärtuste seisundi ülevaatus, samuti ei kaasatud mõju hindamisse soolinnustiku eksperte. On ilmne, et pakutud leevendusmeetmed ei saa turba kaevandamise spetsiifikast tulenevalt hoida ära väga esindusliku soolupaiga ja paljude kaitstavate liikide elupaiga hävimist ja seega ka olulist keskkonnamõju.

Keskkonnaamet on seisukohal, et keskkonnamõju hindamises on piisavalt hinnatud turba kaevandamise mõju ümbritsevale keskkonnale ja peab leevendavaid meetmeid piisavaks.

Kehtiva looduskaitse arengukava ptk. 3.2. "Taastumatud loodusvarad" kohaselt tuleb looduslike turbaalade edasist kuivendamist vältida, eelistades turba kaevandamise jätkamist juba kuivendusest rikutud aladelt. Arengukavas rõhutatakse, et maavarade kaevandamine ei tohi mõjutada kaitstavaid väärtusi, mõju peab olema välistatud, vastasel juhul ei tohi kaevandamist lubada. Loa andmine heas seisundis avasoole, mis on toimivaks elupaigaks stenotoopsetele kaitsealustele sookahlajatele, on looduskaitse arengukavaga selges vastuolus.

Säästva arengu seaduse § 2 alusel on looduskeskkonna ja loodusvarade säästliku kasutamise eesmärk tagada inimesi rahuldav elukeskkond ja majanduse arenguks vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

Maapõueseaduse § 45 lõike 1 alusel on tänaseks lubatud turba kaevandamiseks taotleda kaevandamisluba üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal. Keskkonnaministri 27.12.2016. aastal vastu võetud määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ lisa 2 põhjal paikneb taotletav Elbu V turbatootmisala kaevandamiseks sobival turbaalal, millega Elbu V turbatootmisala asukohta valikul lähtuti. Maapõueseaduse § 45 lõike 3 alusel on kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust.

Keskkonnamõju hindamise käigus sedastatakse, et kaitsealuste liikide elupaigad kaevandamise käigus hävivad. Järelikult kaasneb turba kaevandamisega Elbu rabas keskkonnaseadustiku üldosa seaduse tähenduses keskkonnoaht, mida ei ole võimalik vältida. Keskkonnaval eelnõus ei ole põhjendatud, miks peetakse turbakaevandamise huvi Elbu V alal sedavõrd oluliseks ning alternatiivituks, et riik lubab selle realiseerimisel minna vastuollu taastumatute loodusvarade säästliku kasutamise nõude ning looduskaitse arengukavas fikseeritud põhimõtetega.

Kaitsealuste liikide elupaigad hävivad turbatootmisala ulatuses. Keskkonnaregistri andmetel ulatub liikide leiukoht ka Elbu niidurüdi püsielupaigale, mistõttu elupaik ei hävine täielikult ja III kaitsekategooria liikide puhul, nagu Elbu V turbatootmisalal on, on looduskaitse seadus (edaspidi ka LKS) § 55 lg 8 nõudega arvestatud.

Seega palub Eesti Ornitoloogiühing Elbu V turbatootmisalale kaevandamisluba mitte väljastada ning algatada menetlus Elbu raba Elbu V ja Elbu VI kavandatava turbatootmisaladele jääva looduslikus seisundis avasoo liitmiseks Lavassaare linnuala koosseisu.

Keskkonnamet ei saa esitatud kirja käsitleda kaitse alla võtmise ettepanekuna. Ala kaitse alla võtmise soovi korral palume esitada LKS § 8 kohane ettepanek.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaval taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 21 sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõige 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnamet jättis kaevandamisloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

Juhindudes HMS § 40 lõikest 1 peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlus-osalistele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis haldusakti kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnamet küsis OÜ-lt Hiiu Turvas 17.04.2020 dokumendiga nr DM-109085-3 arvamust või vastuväiteid kaevandamisloa andmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest alates. OÜ Hiiu Turvas ettepanekuid ja vastuväiteid etteantud tähtjaks ei esitanud.

II. KAAALUTLUSED

2.1 Õiguslik alus

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamisloa saamiseks kaevandamisloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnamet. Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 6 ja 7 saadab loa andja kaevandamisloa taotluse ning taotluse kohta tehtava otsuse eelnõu arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele ja maavarade komisjonile, kes teatavad oma arvamusest kirjalikult.

Keskkonnamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le ja keskkonnaministri 23.01.2017 määruses nr 4 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa taotluse esitamise kord ning taotluse vorm ja täpsustatud nõuded taotluse kohta ning üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa vorm“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Keskkonnaministri 23.01.2017 määruse nr 4 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa taotluse esitamise kord ning taotluse vorm ja täpsustatud nõuded taotluse kohta ning üldgeoloogilise uurimistöö loa, geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa vorm“ § 6 lg 3 punkti 1 kohaselt, kui luba antakse uuel mäeeraldisel kaevandamiseks, kantakse loa vormile taotluse vormile märgitud

maavara kogus.

Kaevandamisloa taotlust kontrollis keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötleja (Maa-ameti 20.02.2017 nr 9-3/17/2598).

2.2 Kaalutused loa andmisel

Kaevandamisloa andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse ja MaaPS sätteid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Muu hulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Kuna maavara on eraomandis ja ei ole teada asjaolusid, mis nimetatud vastuolu võiksid põhjustada, ei ole tegevus vastuolus riigi huvidega.

Tulenevalt MaaPS § 50 lõikest 6 tuleb kaevandamisloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab kaevandamisloa taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Kui jäätmed tekivad kaevandamise käigus, siis jäätmeseaduse § 42¹ lg 3 punkti 1 alusel esitatakse kaevandamisjäätmekava loa andjale kinnitamiseks koos asjaomase loa taotlusega, lähtudes MaaPS kehtestatud nõuetest. Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Kaevandamise jäätmekava on allkirjastatud 04.05.2020 korraldusega nr 1-3/20/375.

MaaPS § 55 lg 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest kaevandamise või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning OÜ Hiiu Turvas ei ole karistusregistrisse kantud (karistusregistri päring seisuga 27.12.2019 ja 13.07.2020).

2.3 Täiendavate tingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja – vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lg 2 punkti 5 alusel märgitakse kaevandamisloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks.

Elbu V turbatootmisala taotluse raames on läbi viidud KMH, mille käigus käsitleti detailselt kaevandamise mõju ümbritsevale keskkonnale ning abinõusid võimalike muutuste ennetamiseks ja vähendamiseks. Aruanne on nõuetele vastavaks tunnistatud Keskkonnaameti 25.10.2019 kirjaga nr 6-3/19/66-25.

Kaevandamise keskkonnamõjude vältimiseks või minimeerimiseks on eelnimetatud aruandes (ptk 6.14) pakutud välja järgmised leevendusmeetmed:

1. Turbatootmisalalt ärajuhitas vees heljumi setitamine settebasseinides enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas.
2. Mäeeraldise põhjapiirile tuleb rajada vee liikumise takistamiseks veetõke (turbast tihendatud tamm). Paralleelselt veetõkkega on vajalik reguleerida ka veetaset piirkraavides.
3. Väljaveotee rajada taotletava ala kagunurgast mööda kõrvalasuvate turbatootmisalade (Elbu IV, Elbu ja Elbu III) piirisid mööda kuni Käära kinnistuni.
4. Turbatootmisalale rajada kuivendusvee kogumiseks reguleeritud ülevooluga settebasseinid, millest suurvee perioodil ja sellele järgneval ajal ning pärast valingvihmasid suunatakse vesi eesvoolu ettenähtud vooluhulgaga.
5. Turbatootmisalalt leviva müra vähendamiseks tuleb valida tootmiseks kaasaegne tehnika, mis tekitab vähem müra, vibratsiooni ja on kütusesäästlikum. Kasutatavad masinad peavad olema tehniliselt korras.
6. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s). Võimalikku peenosakeste levimist teedele välistab väljaveoks kasutatavate veoautode poolhaagiste katmine koormakattega.
7. Reostuse vältimiseks tuleb masinaid ja seadmeid tankida, remontida ja hooldada pakendamise- ja kasvusubstraatide tootmise kompleksi hooldusplatsil. Enne masinatega tööle asumist tuleb veenduda nende korrasolekus.
8. Rohevõrgustiku võimalikul suurel määral toimise tagamiseks võtta ala kaevandamisse mitmes osas. Juba

- ammendatud turbatootmisala osad taastada isetaastuvaks sooks nende kaevandamisest välja jäämisel.
9. Turbatootmisalal tuleb ettevalmistusöödega alustada ja need ära teha ajavahemikul 1. september kuni 14. märts, arvestades seejuures alal esinevate lindude peamist rände- ja pesitsusaega.
- Sellest tulenevalt lisab Keskkonnaamet kaevandamise loale täiendavad tingimused järgmises sõnastuses:
1. Turbatootmisalalt ärajuhitavas vees peab heljumi setitama settebasseinides enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseini tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas.
 2. Mäeeraldise põhjapiirile tuleb rajada vee liikumise takistamiseks veetõke (turbast tihendatud tamm). Paralleelselt veetõkkega on vajalik reguleerida ka veetaset piirkraavides.
 3. Väljaveotee rajada taotletava ala kagunurgast mööda kõrvalasuvate turbatootmisalade (Elbu IV, Elbu ja Elbu III) piirisid mööda kuni Käära kinnistuni.
 4. Turbatootmisalale tuleb rajada kuivendusvee kogumiseks reguleeritud ülevooluga settebasseinid, millest suurvee perioodil ja sellele järgneval ajal ning pärast valingvihmasid suunatakse vesi eesvoolu ettenähtud vooluhulgaga.
 5. Turbatootmisalalt leviva müra vähendamiseks tuleb valida tootmiseks kaasaegne tehnika, mis tekitab vähem müra, vibratsiooni ja on kütusesäästlikum. Kasutatavad masinad peavad olema tehniliselt korras.
 6. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s). Võimalikku peenosakeste levimist teedele välistab väljaveoks kasutatavate veoautode poolhaagiste katmine koormakattega.
 7. Reostuse vältimiseks tuleb masinaid ja seadmeid tankida, remontida ja hooldada pakendamise- ja kasvusubstraatide tootmise kompleksi hooldusplatsil. Enne masinatega tööle asumist tuleb veenduda nende korrasolekus.
 8. Rohevõrgustiku võimalikul suurel määral toimise tagamiseks võtta ala kaevandamisse mitmes osas. Juba ammendatud turbatootmisala osad taastada isetaastuvaks sooks nende kaevandamisest välja jäämisel.
 9. Turbatootmisalal ettevalmistusööd teha ajavahemikul 1. september kuni 14. märts, arvestades seejuures alal esinevate lindude peamist rände- ja pesitsusaega.

Lisaks eelnevale tuleb veeseaduse § 187 lõike 9 alusel OÜ-l Hiiu Turvas esitada vee erikasutusluba, kuid Keskkonnaamet seda kõrvaltingimustesse ei sea, kuna nõue tuleb seadusandlusest ja seda ei dubleerita.

III. OTSUSTUS

Arvestades eeltoodut ja võttes aluseks MaaPS § 48, § 67 lõike 1 ning Keskkonnaameti peadirektori 15.08.2016 käskkirja nr 1-1/16/306 „Osakondade põhimääruse kinnitamine“ lisa 1 „Keskkonnaameti keskkonnoosakonna põhimäärus“ ning tuginedes Tori Vallavalitsuse 20.02.2020 otsusele nr 218 ja OÜ Hiiu Turvas taotlusele **otsustan:**

3.1 Anda OÜ Hiiu Turvas keskkonnalubaa nr KL-508016 Elbu V turbatootmisala mäeeraldisel kehtivusajaga 30 aastat.

3.2. Antavasse loasse kanda järgnevad täiendavad tingimused:

- 3.2.1. Turbatootmisalalt ärajuhitavas vees peab heljumi setitama settebasseinides enne eesvooludesse juhtimist. Settebasseini tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas.
- 3.2.2. Mäeeraldise põhjapiirile tuleb rajada vee liikumise takistamiseks veetõke (turbast tihendatud tamm). Paralleelselt veetõkkega on vajalik reguleerida ka veetaset piirkraavides.
- 3.2.3. Väljaveotee rajada taotletava ala kagunurgast mööda kõrvalasuvate turbatootmisalade (Elbu IV, Elbu ja Elbu III) piirisid mööda kuni Käära kinnistuni.
- 3.2.4. Turbatootmisalale tuleb rajada kuivendusvee kogumiseks reguleeritud ülevooluga settebasseinid, millest suurvee perioodil ja sellele järgneval ajal ning pärast valingvihmasid suunatakse vesi eesvoolu ettenähtud vooluhulgaga.
- 3.2.5. Turbatootmisalalt leviva müra vähendamiseks tuleb valida tootmiseks kaasaegne tehnika, mis tekitab vähem müra, vibratsiooni ja on kütusesäästlikum. Kasutatavad masinad peavad olema tehniliselt korras.
- 3.2.6. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s). Võimalikku peenosakeste levimist teedele välistab väljaveoks kasutatavate veoautode poolhaagiste katmine koormakattega.
- 3.2.7. Reostuse vältimiseks tuleb masinaid ja seadmeid tankida, remontida ja hooldada pakendamise- ja kasvusubstraatide tootmise kompleksi hooldusplatsil. Enne masinatega tööle asumist tuleb veenduda nende korrasolekus.
- 3.2.8. Rohevõrgustiku võimalikul suurel määral toimise tagamiseks võtta ala kaevandamisse mitmes osas. Juba ammendatud turbatootmisala osad taastada isetaastuvaks sooks nende kaevandamisest välja jäämisel.
- 3.2.9. Turbatootmisalal ettevalmistusööd teha ajavahemikul 1. september kuni 14. märts, arvestades seejuures alal esinevate lindude peamist rände- ja pesitsusaega.

VAIDLUSTAMISVIIDE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Elbu V mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked

Agnes Putnik
maapõuespetsialist
maapõuebüroo
keskkonnaosakond